

Pr Piret Hartman
Regionaal- ja põllumajandusminister
Info@agri.ee

Meie 19.05.2024

Eesti Planeerijate Ühingu arvamus Maa-ameti ümberkorraldamine Maa- ja Ruumiametiks seondult Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõule

Lugupeetud proua minister

Eesti Planeerijate Ühing tänab võimaluse eest avaldada arvamust seaduse eelnõule. Palume edaspidi arvamuse andmiseks pikemat etteteatamise perioodi nii mahukate materjalide puhul kuna ühing ei ole jooksvalt kaasatud eelnõu koostamise protsessi nagu eelnõud kooskõlastavad ministriumid.

Ühing on seisukohal, et ruumilise planeerimise rakenduslike ülesannete üleviimine Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumist Maa- ja Ruumiametisse on õigustatud. Näeme ühendameti eesmärgina ruumilise planeerimise poliitika rakendamist elukeskkonna-, liikuvuse ja merenduse tulemusvaldkonna eesmärkide saavutamiseks (eelnõu seletuskiri tabel 1, lk 21). Samas peame oluliseks ruumilise planeerimise poliitika kujundamise (üleriigilise planeeringu koostamine ja selle tegevuskava elluviimise jälgimine, õigusloome, valdkonna arengu suunamine) säilimist Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumis. Maa- ja Ruumiamet ei oleks rakendusametina võrdne partner teistele ministriumitele, samuti jääks puudulikuks poliitika kujundamiseks vajalik koostöö Riigikogu, Riigikantselei jt ametiasutustega, samuti rahvusvahelises koostöös riigi esindamine, mis eeldab samaväärsete institutsioonide esindatust.

Maa- ja Ruumiameti põhimääruse eelnõus (edaspidi määruse eelnõu) sätestatakse § 12 ameti struktuuriüksused, kus on loetletud osakonnad ja punktis 8 kohalike omavalitsuste planeeringute heakskiitmise büroo, § 20 järgi kuulub büroo kesksete teenuste osakonda, kus toimub muuhulgas raamatupidamise korraldamine, personalitöö, haldustegevus, arhiivitöö, kommunikatsioon, sisekontroll. Büroo ülesandeks on nõustada kohaliku omavalitsuse üksuse planeeringu koostamise ja õigusaktile vastavuse küsimuses ning anda planeerimisseaduse alusel kohaliku omavalitsuse üksuse planeeringule heakskiit.

Planeeringute senini üheks peamiseks probleemiks on planeeringute taandamine pelgalt menetlusprotsessiks ning süsteemi sisulise arendamise puudumine. Edaspidi tuleb neid protsesse ühildada, luues ka tugevama sidususe kohaliku ja riigi tasandi planeeringute vahel. Omavalitsuste nõustamisega tegeleb nii nimetatud büroo kui strateegilise ruumiloome osakond, jääb selgusetuks, miks on sama teema nõustamine pandud erinevatesse struktuuriüksustesse, arvestades, et sihtgrupp on sama. Omavalitsuste nõustamine on jaotatud mitmete osakondade vahel, mis ei soodusta omavalitsuste puhul planeeringute ja planeeringu protsesside terviklikku käsitlemist, mis oli ameti loomise üks eesmärke. Ühing teeb ettepaneku ruumilise planeerimisega tegelevad struktuuriüksused viia ühisesse osakonda.

Määruse eelnõu § 13 sätestatakse strateegilise ruumiloome osakonna põhiülesanded, milleks on:

- 1) osaleda riigi ruumilise arengu suunamises ning strateegiate elluviimises;
- 2) mõtestada riigi üldised huvid ruumis;
- 3) nõustada kohalikke omavalitsusi, riigiasutusi ja -ettevõtteid ühiskonna liikmete vajadusi ja huve arvestava demokraatliku, pikaajalise, tasakaalustatud ruumilise arengu, maakasutuse, kvaliteetse elu-

ning ehitatud keskkonna kujundamisel, sh ruumilise visiooni loomisel, ruumialüüside ja konsultatsioonilepingute lähteülesannete koostamisel ja GIS küsimustes;

4) viia läbi või korraldada ruumipoliitika kujundamiseks või rakendamiseks vajalikke uuringuid ja analüüse;

5) edendada riigiasutuste, esindusorganisatsioonide ja kohalike omavalitsuste horisontaalset koostööd ruumiloome valdkonnas;

6) edendada teadlikkust ruumivaldkonnas läbi nõustamise, koolituste korraldamise, kaasamise ja rahvusvahelise ruumialase teadmiste ja arengusuundade levitamise.

Ühingu ettepanek on selgelt formuleerida osakonna ülesanded. Me võime vaid eeldada, et osakond tegeleb ruumilise planeerimisega, kuid seda ei ole kusagil ülesandena sätestatud. Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumist tuleb üle riigi tasandi planeeringute (eriplaneering ja maakonnaplaneering) koostamine, mida ei ole ülesandena samuti sätestatud. Selgusetuks jääb ka punkti 2 tegelik sisu riigi üldiste huvide mõtestamises ning mille poolest erineb see poliitika kujundamisest, millega tegeleb ministeerium.

“Maa- ja ruumipoliitika elluviimise kontseptsioonis” (2023) on defineeritud ruumilist planeerimist kui tegevust, millel on konkreetne tulem ehk planeering ning ruumiloomet kui protsessi.¹ Osakonna tegevuses peaks meie hinnangul olema selge eesmärk ja tulem, mitte keskendumine ainult protsessile või kommunikatsioonile (nõustamine, teadlikkuse tõstmisekoostöö koordineerimine vms) ja see peaks kajastuma ka põhiülesannetes.

Ühingu hinnangul tuleb kindlasti täpsustada osakonna ülesandeid ja tuua selgelt välja, milline üksus hakkab tegelema ruumilise planeerimisega. Võrreldes teiste ameti osakondade ülesannetega on ruumiloome osakonna ülesanded väga ebamäärased ja pigem deklaratiivsed – edendamine ja mõtestamine. Arvestades, et osakond on uus, vajab ülesannete formuleerimine koostööd ja kokkulepet ka sihtgruppidega sh omavalitsustega.

Palume eelnõus ka täpsustada, mis on strateegiline ruumiloome. Varasemalt ei ole seda terminina kontseptsioonis kajastatud. Meie hinnangul peab strateegiline tasand olema ministeeriumis ning rakenduslik loodavas ametis, mistõttu teeme ettepaneku nimetada osakond ruumiloome ja planeeringute osakonnaks.

Ülesanded antakse loodavale ametile küll planeerimisseaduse muutmise üle, kuid seda muudatust ei kajasta ameti põhimäärus.

Ühing palub end kaasata ameti ülesannete täpsustamisse, et tagada rakendusüksuse praktiline toimivus, lähtudes sihtgruppide vajadustest.

Lugupidamisega,
/allkirjastatud digitaalselt/

Kaie Enno
Eesti Planeerijate Ühing
Juhatuse liige

Koopia:
Kristi Mikiver, kristi.mikiver@agri.ee
Ingrid Raidme, ingrid.raidme@agri.ee

¹ [maru-kontseptsioon-2023.pdf \(agri.ee\)](#)